

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

18. De potestate Rom. Pont. in ea quæ sunt, vel ab Apostolis, vel à
Domino constituta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

rum congressu, qua ad potero, propulsurum promitto. Pollicor quoque me nunquam aliquos consecraturum prater Monachos, quos supriori sacramento non obligem.

Duo priora Clerici pariter iuraverunt. Et his actis, archiepiscopus se proiecit in terram, & piaculum sibi iniungi postulat, quia licet ea ipse in Ecclesiam probra non inuexisset, tamen cum posset, ex ea ipse non sustulisset. Legatus centum annorum piaculum imposuit; idque redimere posse certa in singulos annos pecunia voluit; Clericos diuersis ad vitam ieiuniis obligauit. Archiepiscopus inde concionem ascendit, ac praesente clero, & populo; cle- rum suum iurare iussit, se has duas haereses pro viribus extirpaturum. Eodemque die se iururando populus obstrinxit. Vnde legatus clericis pristina ornamenta, literas etiam, & castis officii restituit. Et archiepiscopus promissit eidem se eos religionis gratia, Romam, aut Turo- num missuros; se vero ad S. Iacobum in Hispaniam itu- rum. Haec cum Legatus Mediolani peregit. Sed eo inde profecto, archiepiscopus aperis clericorum suorum con- uitiis affectus, quod Mediolanensis libertatem Ecclesiae prodidisset; in sententia castitatis non perstitit, sed pro- misueros mulierum concubitus clericis concessit. Itaque sequenti anno, qui fuit millesimus sexagesimus, ad cor- ruptos mores redierunt. Vnde Petrus Damiani ad eos hanc Epistolam misit: *Petrus Damiani fratris Mediolanensi- bus salutem: Nicolaitarum haeresis quae à uobis nobiscum labo- rantibus uidebatur euulsa, repellat. Deus uult probare con- stantiam suorum. Ecce qui prius Nicolaitarum, & Simoniacae haeresis laqueus tenebantur, nunc ad perditionis suae cumulum, sunt etiam violato sacramento peruiri: quod tamen, in Medio- lanensi Ecclesia nouum non est, quia initio ab Auxentio atque Ambrosio inuoluta, diuersi digni adis homines habere consuevit.*

C A P. XVIII.

De potestate Romani Pontificis in ea, qua sunt vel ab Apostolis, vel à Domino constituta.

Primo quaeritur, An possit Romanus Pontifex ex toto, vel ex aliqua parte aliquid eorum mutare, abrogare & tollere, quae sancti Apostoli condiderunt? De hac quaestione tractauit. 1. par. cap. 15. quae. 4. agunt Abbas & alii in cap. super eo, de Bigamis, Glossa, in cap. Sunt quidam. 25. quae. 1. Augustinus Anconit. de potest. Eccles. q. 60. Quaestio- nem mouet id quod habetur in c. sunt quidam, 25. quae. 1. ubi Urbanus Papa sic ait: *Sunt quidam dicentes, Romano Pontifici semper licuisse nouas condere leges: quod & nos non solum non negamus, sed etiam ualde affirmamus. Sciendum ve- ro summopere est, quia inde nouas leges condere potest, unde Eu- angeliste aliquid & Prophetae nequaquam dixerunt. Vbi uero aperte Apostoli Domini, & eos secuti sancti Patres sententiali- ter aliquid definitur, ibi non nouam legem Romanus Ponti- fex, sed potius quod predicatum est, usque ad animam & san- guinem confirmare debet. Si enim quod docuerunt Apostoli, & Prophetae, destruere (quod absque) nitentur, non sententiam da- re, sed magis errare conuinceretur. Et cap. Contra statuta, ead- dem causa & quaestione, ex Zozimo Papa dicitur: *Contra sta- tuta Patrum condere aliquid, vel mutare, neque huius quidem sedis potest auctoritas. Apud nos enim inconuulsi radicibus ui- uat antiquitas, cui decreta Patrum sanxere reuerentiam. Et in cap. Onus quod, eadem causa, & quae. Marcellus Papa in- quit: *Inuisum iudicium, & definitio iniusta, & regio metu & iussu à iudicibus ordinata non ualeat; nequaquam, quod contra Euangelicam, vel Propheticam, vel Apostolicam doctrinam, constitutionem ue eorum, suo sanctorum Patrum actum fuerit, stabit: & quod ab infidelibus, vel haeticis factum fuerit, om- nino cassabitur. Haec ibi. & cap. Super eo, de Bigamis ait Lú- cius III. cum Bigamis contra Apostolum dispensare non licet. Idem dicit Innocentius III. in cap. Nuper, & c. A nobis. eod. tit. Respondeo, quaedam Apostolorum tradidisse tanquam iussa & praecipia Domini, cuiusmodi sunt quae pertinent ad naturam & substantiam sacramentorum, ad eorum***

Azor. Institut. Moral. Pars II.

materias, formas, & ordinarios ministros: & haec Roma- nus Pontifex mutare nequaquam potest, ut dicam quaes- tione proxime sequenti: Multa item nobis reliquerunt tanquam fide diuina credenda: quales sunt fidei articuli, & ea omnia, quae Euangelistae scripserunt, & ea quae ad fidem pariter spectant: quae quamuis non scripto, uia tamen uoce tanquam à Domino accepta prodiderunt, qualis est sanctorum caelorum inuocatio, sacrarum ima- ginum cultus, pro uiuis & mortuis inueniunt sacrificii ob- latio, & id genus alia. Et in his quoque nihil Romanus Pontifex mutare potest: neque enim ipse est nouam, vel aliam fidem & religionem condere; sed à Christo Do- mino conditam, & Apostolorum ministerio & opera pro- mulgatam, & acceptam, credere, conseruare & tueri. Et hoc est quod in titatis Capitibus dicitur: *Contra Aposto- lorum doctrinam, vel Prophetarum, nihil etiam Roma- num Pontificem posse.*

Aliqua tamen Apostoli constituerunt, tanquam Ec- clesiarum, quibus erat cura commissa, rectores, eo quod ea ad bonam ipsarum Ecclesiarum gubernationem perti- nerent, vel ad tempus, vel in perpetuum. Ad tempus qui- dem edixerunt ut à suffocato & sanguine Gentes abstine- rent. Item ut una cum Euangelio aliqua veteris legis cæ- remonia obseruarentur. Et haec quia ad tempus data praecipia sunt, temporis quoque progressu ipsa Ecclesia mutauit & abrogauit: Ea etiam quae in perpetuum con- diderunt ad bonam Ecclesiarum administrationem, Roma- ni Pontificis auctoritate mutare non omnino, sed ex parte queunt, quoniam sine iusta causa & legitima, Roma- nus Pontifex ea laxare, vel abrogare sine peccato ne- quit: quamuis si id faciat, eiusmodi iuris relaxatio vel ab- rogatio vim & locum habeat: nihil tamen relaxando, ubi causa subest iusta, Romanus Pontifex peccat. exempli causa: Paulus Apostolus praecipit, bigamum non esse ad ordines promotendum, nec homicidam, aliumve crimi- nosum; & tamen aliqui Romani Pontifices, haec iura in- terdum relaxasse perhibentur. Pari ratione Canon quid- dam Apostolorum decernit, ut Presbyter, vel Diaconus cum foemina rem habens, à Clericorum gradu deiciatur, cap. Presbyter. Distinct. 81. & tamen Gangrense Concilium iussit de causis huiusmodi iuris rigorem laxauit. cap. Pres- byter. Distinct. 82.

Secundo quaeritur, An possit Romanus Pontifex abro- gare, vel mutare aliquid eorum quae sunt iuris diuini? Canonici iuris interpretes, ut Abbas, & alii in cap. ult. de consuetudine, ut testatur Couar. de Matrim. p. 2. c. 6. §. 9. num. 2. & 3. communiter docent, posse Romanum Pontificem ius di- uinum declarare, interpretari, restringere, remittere, am- plificare, augere, & mutare: atque id exemplis adhibitis demonstrant. Nami diuini iuris est Sabbatum colere; die- bus festis à uespera in uesperam ferri; decimam partem ex perceptis fructibus soluere Ecclesiae; vota reddere; quod iururando promissimus, praestare, & implere: testi- monio duorum aut trium testium stare: & tamen Eccle- sia sabbati cultum in diem Dominicam mutauit, nec ubi- que in diebus festis à uespera in uesperam à laborando cel- samus: nec ubique personalis, aut praedialis decima sol- uitur; & votum ac iururandum saepe Romani Pontificis auctoritate relaxatur: & in multis controuersis & causis, plurimum testium, quam duorum, vel trium sententia re- quiritur. Item an matrimonia inter certa personarum ge- nera, Leuitici 18. diuina lege prohibita, possit Pontifex, ut licita approbare, suo loco dicemus.

Communis tamen Theologorum in 3. distinct. 37. & in i. cap. 8. opinio est, ut testatur Couar. de Matrim. par. 2. c. 6. §. 9. num. 4. quam habet etiam S. Thom. 1. 2. q. 100. art. 8. nihil eorum quae sunt iuris diuini, posse Romanum Pontifi- cem, vel ex toto, vel ex parte abrogare mutare, quamuis iusta ex causa possit, hunc, vel illum à iuris diuini rigore eximere: nec enim idem est, ius diuinum ex toto, vel ex parte tollere, quod iuris diuini rigorem ex iusta causa re- laxare, hoc est, aliquem à iuris diuini rigore soluere. Sed

i. Ti. 3.
Tit. 1.

B b i iuris

iuris Canonici Doctores facile hac in parte cum Theologis conciliantur.

Animaduertendum est, tunc declarari, vel interpretari ius, cum, quod in eo obscurum, vel ambiguum continetur, explicatur, & Romanus Pontifex auctoritatem habet declarandi quæ sunt obscura, vel ambigua in ipso iure diuino: & hoc Theologi minime dissentunt. Est enim penes Ecclesiam potestas declarandi etiam quæ sunt obscura, vel dubia in ipsis sacris literis, vel regulis fidei.

Deinde est animaduertendum, ius diuinum latius ac fufius interdum accipere iuris Canonici Consaltes, quam Theologos. Apud illos namque ius diuinum appellatur, quicquid in vetere Testamento imperatur, aut vetatur: imo quicquid in eo scripto continetur: quicquid similiter in nouo Testamento decernitur, ac traditur: ac propterea iuris Canonici Doctores prodiderunt multa quæ sunt iuris diuini, Ecclesiam posse mutare, imo etiam ipsam mutare: & hoc probant argumenta initio proposita. Theologi vero pressius, & strictius ius diuinum accipiunt, videlicet id quod Deus, siue Christus Dominus fieri iussit aut vetuit: propterea docent id à Romano Pontifice, abrogari vel mutari non posse: nec enim inferior auctoritas, & potestas quicquam contra superiorem potestatem potest. An vero possit Papa Matrimonium ratum, non consummatum inter Christianos contractum dissolueri: item an coniugium consummatum, & inter Paganos initum dirimere queat: An item possit simplici presbytero committere, & demandare vel Confirmationis sacramentum conferat, & Chrisma conficiat, & infirmo oleum conferat, & sacros Ordines det: Inferius docebo libro statim sequenti.

Tercio quaeritur, An Romanus Pontifex, quicquam possit abrogare, vel mutare eorum quæ iuri naturali præcipiuntur, vel prohibentur? Vna sententia est omnium, quam habet S. Thomas 1.2. quæst. 94. art. 5. Minime eum posse: quoniam ea, quæ sunt vel per se bona, vel mala, abrogare, vel mutare aequit. Namque eiusmodi sunt, vt quæ iure naturali imperantur, aut vetantur, mutari, nisi natura eorum variata & mutata, non possunt.

Solum obliici potest, quod passim Romani Pontificis auctoritate fieri videmus. votum enim, & iurandum multis ex causis relaxat, tum tamen quod voto, & iureiurando promissum, iure naturali exoluere debeamus: & multitudinem beneficiorum vni, & eidem Clerico confert, etiam cum vnum eorum ad vitam sustentandam commode sufficit. Sed hoc argumentum dissoluimus ex parte superius Par. 1. lib. 1. g. 3. Ep. 4.

Ad id vero, quod dicebatur de Beneficiorum multitudine, in præsentia breuiter respondemus, aliud esse hunc vel illum iustus de causis à iuris naturalis rigore soluere, vt soluit Pontifex sæpe à voti vel à iurifurandi vinculo; aliud vero, quæ sunt iuris naturalis abrogare, vel mutare: primum enim potest Pontifex ex iustis causis, secundum non potest.

Quarto quaeritur, An quicquam Romanus Pontifex possit contra leges, & iura ciuilia? Respondeo, ita distinguendo: Aut ea sunt per se bona vel mala, & in his nihil potest abrogare, vel mutare: non quia ius ciuile ea prohibeat, imperetve: sed quia ius ipsum naturæ ea præcipit, vel vetat. Aut sunt bona vel mala, ea tantum ratione, qua iure ciuili imperantur, vel prohibentur: & hæc vel omnino, vel ex parte à iure Canonico dissentiant; vel aliqua ratione iuri naturali, ac diuino aduersantur, vt si lex ciuilis statuat vsuram esse licitam, vel vt possessor malæ fidei præscribat, vel vt licet alicui duas vxores simul habere. Vel nihil iuri diuino, naturali, vel Canonico repugnant: Si nihil repugnant, non solet, nec potest absque iusta causa Romanus Pontifex tollere, abrogare, mutare, aut contra quicquam statuere erga Laicos. Ioannes Andreas, *Resol. Supplement. quos citat Syluester in verbo Papa, quæst. 14. In principio.* Si vero pugnant, ea iura relaxare, mutare, & absoluere Romanus Pontifex potest. Neque enim laici

possunt statuta, vel leges condere, vel ferre contra ius diuinum, vel naturale, vel Canonicum: vt docet Prima pars. lib. 5. cap. 13. Ep. 14.

Quinto quaeritur, An Romanus Pontifex aliquid potestatis, & iuris habeat in mortuos? Respondeo ex communi omnium Catholicorum sensu, quem explicat Syluester in verbo Papa, quæst. 6. secunda B. Antonium par. 3. in. 2. c. 5. §. sexto. Poisse eas peccatorum condonationes, quæ indulgentiæ vocantur, mortuis concedere, quibus à poenis purgatorij soluantur, vt inferius ostendam, lib. 5.

Verum dubiæ quæstionis est, Vtrum huiuscemodi subsidium profuit mortuis eo modo quo viuus? Et probabilius est eorum sententia, qui docent viuus proficere, quia Pontifex tanquàm iudex eos absoluit à poenis culpæ debitæ; at vero profuit mortuis, non quia directo Pontifex, vt iudex, eos soluat ab ignis purgatorij poenis, sed quia eis extra Pontificis ditionem ad forum Dei deductis, ex bonis ipsius Ecclesiæ aliquid impertit, tanquam elemosinæ subsidium, quod pro poenis debitæ soluant, ac proinde eos redimunt. Quæmadmodum si Princeps aliquid solueret pro reo in altius Principis potestate constituto, quo ipse rei debitum redimeret. Atque hoc est, quod passim ab omnibus dici solet, indulgentias proficere mortuis, ad modum suffragij, viuus vero ad absolutionem.

An vero Papa possit aliquem post mortem excommunicationis vinculo obstringere? An possit iterum eos, qui è viuis excesserunt excommunicationis sententia illigati, absoluere? inferius quoque disputabo, *nempe lib. 5. c. 4. potestate Papa in mortuos.*

Sexto quaeritur, An Romanus Pontifex aliquid in Paganos extra Ecclesiæ ditionem constitutos ius, & potestatem habeat? Respondeo ex communi etiam Catholicorum sententia, quam habet Syluester in verbo Papa, g. 7. post August. Anconita. de potestate. Eccl. q. 23. art. 7. Ep. Anton. 3. par. tit. 22. c. 5. §. Habere ius, & potestatem in illos, non quidem talem, vt simpliciter eos rerum suarum dominio, aut ditione, & impetio spoliare sine iusta causa queat, nec item vt eos possit poena aliqua spirituali, & Ecclesiastica punire, nec eos cogere ad suos ritus relinquendos, vel suscipiendos nostros, sicut nec ad fidem recipiendam compellere potest, nec ad leges Ecclesiasticas seruandas: Sed quod ius habeat vbique gentium Christi Domini Evangelium annuntiandi, & promulgandi, & baptismo imbuendi quoquoque sponte sua voluerint ad Christi Domini fidem, & religionem conuertri, ac proinde eundem ac defendendi ab iniuriis, violentiis, damnis, & malis omnes qui se Christo adiunxerint: & impediendi, etiam bello indicto contra eos, si necesse fuerit opera tamen Principum Christianorum gerendo, ne Paganis, vt docet *Vitell. Relict. de Indis Insulan. par. 2. n. 9. 10. 11. 12. 13. 14. Ep. 15. his, & id genus aliis impedimentis Christianæ religioni obstant.*

Sed incertæ est quæstionis, An poenis pecuniariis, & corporalibus coercere ac punire queat eos, si naturæ iura periregerint, si rectæ rationis mores peruerterint, si iuris gentium leges labefactauerint: velut, si homicidia, furta, adulteria, & cætera grauiora huiuscemodi crimina perpetrent, tanquam licita, aut tanquam non mala impune permittant: item si tyrannidem in suos exercent, si falsis suis diis homines sacrificent, si edant carnes humanas, item si Christum, eiusque fidem, & religionem maledicis, & probris insectentur, & contumeliis afficiant? Hanc quæstionem supra suo loco diluimus, *videlicet, primo lib. 8. cap. 24. g. 9. Sylu. loco citato post Augustinum Triumphum Ep. S. Antonium ait, punire posse, si peccant contra legem naturalem manifestam.*

Animaduertendum est, in Paganos Christianorum Principum ditionis & imperio subiectos, Romanum Pontificem aliqua ex parte potestatem habere, tanquam in homines in Christianorum iam potestatem redactos. Idem iuris habet, aut non habet Romanus Pontifex in Iudæos, quod in Paganos diximus eum habere, aut non habere.

Secus tamen est de hæreticis, & schismaticis: nam in hocce omnes, cum Christi fidem, & religionem professi sint, pœnis Ecclesiasticis directo animaduertente potest, anathemati eos subiiciendo, & gradu Clericorum deiiciendo, bonorum, & rerum temporalium dominio spoliando, ditione, & imperio quod habent in alios, priuando: hoc enim habet mos, & vsus Ecclesiæ, vt suo loco docuimus, primo. l. lib. 8. cap. 11. versiculo, & vltima pœna hæreticorum.

C A P. XIX.

De potestate Romani Pontificis in rerum temporalium administratione.

Div ac multum agitata est controuersia, An penes Romanum Pontificem sit sola potestas administrandi, & gubernandi spiritualia, an vero etiam temporalia: ita vt penes eum sint duæ potestates, Spirituales, & Temporales, an potius vna tantummodo Spirituales. In qua quæstione definienda, ita est caute, & prudenter agendum, & procedendum, vt nec Principibus Christianis quicquam temere derogetur, nec Pontifici auctoritati à Christo Domino institutæ aliquid detrahatur.

In primis Lutherani, Caluinistæ, & alii Hæretici omnino negant, vllam esse in Romano Pontifice potestatem in temporalibus. Fuit Marsilius quidam Patavinus, qui docuit, duas esse in mundo potestates supremas à se inuicem distinctas, Imperatoriam, & Pontificiam, quarum neutra pendere ab altera: Imperatoriam quidem esse à Deo per populi electionem constitutam ad temporalia omnia gubernanda: & hanc esse ante Pontificiam diuinitus institutam, quia antequam Romani Pontifices essent, fuerunt Romani Imperatores à populo diuinæ providentiæ beneficio electi, & creati: Pontificiam vero potestatem esse à Christo Domino ipsi Petro, & successori- bus traditam, ad spiritualia tantum per totum terrarum orbem administranda.

Deinde aiebat ille, Clericos omnes, & ipsam etiam Romanum Pontificem in causis ciuilibus, & temporalibus esse Imperatori subiectos, nisi Imperatoris ipsius priuilegio exciperentur. Quare homicidæ Clerici, & adulteri, fures Imperatoris legibus coerceri, & puniri deberent, nisi Imperatores ipsi eos ab his legibus priuilegio eximerent: Item ciuiles omnium Clericorum causæ eisdem Imperatoris legibus componi, & dirimi deberent, nisi Imperatorum beneficio essent immunes, & libera: Addebat postremo, in causis & criminibus Ecclesiasticis Imperatores, & ceteros Christianos Romani Pontificis auctoritati subiecti, Causæ vero Ecclesiasticæ dicuntur, quæ pertinent ad sacramenta, ad sacros Christianæ religionis ritus & cæremônias, ad Ecclesiasticæ beneficia. Crimina vero fori Ecclesiastici sunt hæresis, vsura, concubinatus, impietas, Simonia, voti, dici festi, vel sacramenti Ecclesiastici, vel alicuius ex præceptis Ecclesiæ, vel censuræ Ecclesiasticæ violatio, matrimonium in gradibus iure Canonico prohibitis, vel cum impedimento iuris Canonici, vel contra mandatum Ecclesiæ contractum, & id genus alia. Insuper, si Imperatores aut alii Christiani laici in huiusmodi crimina prolaberentur, posse quidem dicebat ab Ecclesiâ puniri, sed tantum pœnis Ecclesiasticis, videlicet excommunicatione, & interdictione; non tamen pœnis aliis ciuilibus. Quod si quæres ex ipso; Quis igitur in eos animaduertente pœnis ciuilibus poterit? Respondebat, in priuatos quidem laicos, ipsos Principes; in ipsos vero Imperatores & Principes Deum ipsum, à quo sunt iudicandi. Verbi gratia: Si Rex, vel Imperator sit hæreticus, vel impius, potest Ecclesiâ eum à sacris, & à societate pïorum amouere, vt respiciat; nec tamen vltra, aiebat ille potest procedere, nec quid amplius tentare: quod si anathematis vinculo obstrictus parere & respicere recusauerit, nequibit Ecclesiâ eum, ditione & imperio deicere, sed penes populum ipsum, cuius fuit Principem

create, erit ius & potestas eidem Principi imperium abrogandi, ne eius hæresi, impietate corrumpatur. Quod si populus facere nolit, sibi imparet, quod cum tanto suo malo velit in talis Principis ditione esse. Non longe ab his fuerunt Gulielmus Ocham, & Ioannes Parisiensis, Theologi; & Dantes poeta Florentinus, & Ochamum, ac Ioan. Parisien. sequuti sunt Almai. *tract. de suprem. potest. laica, quest. 3.* & Maior. *in 4. dist. 24. quest. 3.*

Hanc sententiam Marsilij temerariam, & errorem cõtinentem, ipse Marsilius & alij colligere se arbitrabantur in primis ex Authent. *Quomodo oporteat Episcopos & ceteros Clericos ad ordinationes perducere, Collat. 1.* vbi statim initio dicitur: *Maxima quidem in omnibus sunt dona Dei, à superna collata clementia, sacerdotium, & Imperium, illud quidem diuinis ministrans; hoc autem humanis præsidens, ex vno eodemque principio vtraque procedentia humanam exornant vitam.* Et Authent. *De instrumentorum cautela & fide, §. Quia igitur,* habetur in hauc modum: *Quia igitur imperium propterea Deus de celo constituit, vt difficultibus imponat quæ apud Deum sunt bona. Et in l. Deprecatio, ff. Ad legem Rhodiam de lactu, Antoninus Imperator scribens, ait: Ego quidem, mundi Dominus. Item Matth. 22. dixit Christus: Reddite ergo quæ sunt Cæsari, Cæsari; & quæ sunt Deo, Deo: & præcepit vt Petrus tributum solueret Cæsari debitum pro se, & pro ipso Petro, & c. Prima Petri 2. iubemur obedire regibus etiam dyleolis: & Paulus ad Rom. 13. ait: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit.* Item cap. *Quoniam, dist. 10.* dicitur: *Quoniam idem mediator Dei, & hominum homo Christus Iesus sic actibus propriis & dignitatibus officia potestatis vtriusque discreuit, propria volens medicinali humilitate hominum corda seorsum esseri, non humana superbia versus in inferiora demergi, vt etiam Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro cursu temporalium tantummodo rerum, Imperialibus legibus teneretur, quatenus spiritualis actio à carnalibus distaret incurribus, & Deo militans minima secularibus negotiis sese implicaret; ac vicissim ne ille rebus diuinis præsidere dignaretur, qui esset secularibus negotiis implicatus.* Quod caput licet Gratianus citet tanquam sumptum ex Cypriano ad Iulianum Imperatorem, reuera tamen cepit ille ex Gregorio VII. *Lib. registri 8. Epist. 21.* & c. Cum ad verum, *dist. 96.* ita legitur: *Cum ad verum ventum est, ultra sibi nec Imperator iura Pont. attribuit, nec Pontifex nomen Imperatorum usurpauit. Hoc caput allegat Gratianus ex Nicol. I. Sed videtur acceptum ex eodem Gregorio VIII. & ita in eo habentur eadem prorsus, quæ in c. Quoniam, dist. 10. Et cap. Quæsitum, 22. q. 4. Quæsitum est etiam super his, qui post baptismum administrauerunt, aut tormenta sæua exerceverunt, aut etiam capitalem protulere sententiam, nihil de his legibus à Maioribus, definitum. Meminerant etiam, à Deo potestates has fuisse concessas, & propter vindictam noxiorum gladium fuisse permissum, & Dei ministerio esse datum in huiusmodi vindices. Quomodo igitur reprehenderunt factum, quod auctore Deo videtur esse concessum? Ex his colligi volunt isti, iure ciuili, diuino, & Canonico esse duas potestates supremas omnino distinctas, Imperatoriam, & Pontificiam, & ambas à Deo institutas: Imperatoriam quidem, ministerio & opera populi qui Principem eligit, & creat; Pontificiam vero à Christo, qui Petrum, & in eo successores, vt suos vicarios constituit. Vnde in cap. Cum ad verum, *dist. 96.* ait, has duas potestates à se inuicem discedni, & Imperatorem à Papa gladium non habere, sed à solo Deo; & in cap. Quoniam, *dist. 10.* habetur, Imperium non esse acceptum à Papa. Nam exercitus, inquit, Imperatorem creat. c. *Legimus, dist. 93.* & Imperium à solo Deo habere in c. Quæsitum, 23. q. 2. Et Papam vtrumque gladium non tenere. Alioqui si Imperator ab eo gladium acciperet, licite appellaretur in temporalibus ab Imperatore ad ipsum Papam: quod tamen prohibet Alexan. c. Si duobus, *de appell. & c. Causa, & c. Lator, qui filii sint legitimi,* vbi Pontifex fatetur, ad se iurisdictionem temporalem non pertinere. Hæc ibi Hugo. In hac controuersia, de qua planius tractabo, lib. 9. c. 2. q. 1. & cap. 6. q. 3. reuera nisi labi, & errare**

Matt.

17.

1. Ti. 2.

2. Ti. 1.

Ro. 15.